

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/23596

KUTUPHANE VE ARŞIV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 11/02/2020
Sayı: -120.07-E.00000617723
II II II II II II II II

Sayı : 54045643-610-E.451900
Konu : Soru Önergeleri (7/23596)

11.02.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.01.2020 tarihli ve 43452547-120.07-604400 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet GÜZELMANSUR'a ait 7/23596 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/23596) (2 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : RXCWDPPT Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ve-orman-bakanligi-cbys>
Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya /
ANKARA
Tel: (0312) 287 33 60
www.tarimorman.gov.tr

Bilgi için: Ayten ZAN
SANCAK
Mühendis

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET GÜZELMANSUR'A AİT 7/23596 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizdeki tohumculuk faaliyetleri 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu ve bu Kanuna göre çıkartılan alt mevzuatın hükümlerine göre yürütülmektedir. Bu çerçevede 2006 yılında günümüze kadar 8,6 Milyon ton sertifikalı tohum üretimi gerçekleşmiştir.

Bakanlığımız ilgili kuruluşu olan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) tarafından tohum üretimi amacıyla tarla bitkileri olarak; buğday, arpa, triticale, yulaf, mısır, kırmızı mercimek, yonca, korunga, fiğ v.b. yetiştirilmektedir. TİGEM’de 2006 yılından günümüze kadar yukarıda belirtilen tarla bitkilerinden toplam 2,2 Milyon ton sertifikalı tohum üretilmiştir.

TİGEM tarafından üretilen ve dağıtımı yapılan tohumlukların tamamı Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) tarafından geliştirilen yerli menşeli çeşitlerden oluşmaktadır. TAGEM ile TİGEM işbirliğinde 2017 yılında Antalya/Boztepe işletmesinde Yerli Sebze Tohumculuğunun Geliştirilmesi Projesi uygulamaya konulmuştur. Proje ile Ülkemiz sebzecilik sektörünün sertifikalı tohum ihtiyacının ağırlıklı yurtiçi üretimlerinden karşılanması amaçlanmıştır. Proje kapsamında, toplam 10 dekar sera alanında, domates, hıyar, biber, patlıcan ve kavun tohumları üretilmiş olup üretim ve dağıtım devam etmektedir.

Ülkemizde kayıtlı türlere ait bilgiler Milli Çeşit Listesi ve Standart Tohumluk Kayıt listelerinde yer almaktadır. İlgili kayıt listelerinde Şeker pancarında 102, Havuçta 56, Lahana (beyaz)’da 53 çeşit kayıt altına alınmıştır. Söz konusu listeye Bakanlığımız <https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/TTSM/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=85> ve <https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/TTSM/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=86> linkinden ulaşılabilir.

Havuç ve lahanada %100 dışa bağımlı bir Ülke algısı doğru bir tespit değildir. Yerli çeşit geliştirme çalışmaları Bakanlığımıza bağlı Araştırma Enstitüleri tarafından yıllardan beri yapılmaktadır. Hali hazırda Bakanlığımıza bağlı Araştırma Enstitülerimizde yıllardan beri yapılmakta olan ıslah çalışmaları ile lahanada yerli çeşitlerimiz geliştirilmiş, Bakanlık adına tescil edilmiş ve piyasaya sunulmuş olup, çalışmalar tüm hızıyla ve artarak devam etmektedir. Havuçta ise Ülkemizde yerel kaynaklarımızdan toplanan örnekler hem gen bankalarımızda koruma altındadır hem de Araştırma Enstitülerimiz tarafından yapılan çeşit geliştirmeye yönelik ıslah çalışmalarında kullanılmaktadır.

“Kışlık Sebze Yetiştiriciliğinde Hat ve Çeşit Geliştirme” projesi Aralık 2018 de başlamış olup, kışlık sebze tohumculuğunda yerli tohum kullanım oranının artırılması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında soğan, havuç, marul, kırmızı baş lahanaya ve brokolide gen havuzları genişletilerek, amaca uygun yeni hat ve/veya çeşitler geliştirilecektir.

Ülkemizdeki yerli tohumlarımız; tüm bölgelerimizden yerel tohum genetik kaynakları olarak Bakanlığımıza bağlı birimler tarafından toplanmaktadır. Toplanan bu tohumlar Bakanlığımız Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğüne (TAGEM) bağlı hem Ulusal Gen Bankası (İzmir) ve Türkiye Tohum Gen Bankasında (Ankara) muhafaza altındadır hem de Araştırma Enstitülerimizde ıslah çalışmalarında kullanılmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımıza bağlı Araştırma Enstitülerimiz tarafından yapılmakta olan ıslah çalışmalarında bu tohumlarımız genetik kaynak olarak kullanılmakta ve yeni bitki çeşitlerinin geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu ıslah çalışmaları kapsamında (biber, patlıcan, domates, kavun, kabak, hıyar, karpuz, lahana, kırmızı baş lahana, taze fasulye, soğan, marul, bamya, pırasa, sarımsak, brokoli, bezelye vb.) pek çok sebze türünde Ülkemizdeki gen kaynaklarımızdan geliştirilen yerli çeşitler hem Enstitülerimiz adına standart çeşitler olarak tescil edilerek sektörün kullanımına sunulmakta hem de bu türlerde Enstitüler tarafından geliştirilen nitelikli hat yani çeşit adayları da Ülkemizde faaliyet gösteren özel tohum firmalarına devredilerek, özel firmalar tarafından ıslah programlarında kullanılmakta ve firma adına da yerli çeşitler olarak tescil edilerek ve piyasaya sunulmaktadır.

“Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi” ile yerli hibrit sebze çeşitlerinin kullanım oranı son 16 yılda %10’dan %60’a çıkarılmıştır.

Ayrıca Araştırma Enstitülerimiz tarafından Tarla Bitkilerinde Bakla, Çeltik, Ekmeklik Buğday, Koca Fiğ, Korunga, Kurufasulye, Macar Fiği, Makarnalık Buğday, Mercimek, Mısır Mürdümük, Nohut, Pamuk, Patates, Sorgum, Soya, Susam, Tritikale, Tütün, Tüylü Fiğ, Tüylü Meyveli Fiğ, Yerfıstığı, Yonca, Yulaf, Yer Bademi (Chufa), Haşhaş, İran Üçgülü, İtalyan Çimi, Yemlik Pancar, Kolza, Kamışsı Yumak, Ak Üçgül, Karabuğday, Safran, Çörekotu, İskenderiye Üçgülü, Domuz Ayrığı, Yem Bezelyesi, Sudanotu, Ketencik, Pelemir, Oğul otu, Ekinezya, Kekik, Dağ Çayı, Tıbbi Adaçayı, Şevketi bostan, Çok Yıllık Çim, Çemen türlerinde toplam 739 çeşit tescil ettirilmiştir.

2019 Yılı TSÜAB (Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği) verilerine göre tohumculuk sektöründe 939 firma faaliyet göstermektedir.